

BALI - CHRÁMY I V MOŘI

TEMPLE GARDEN

Temple Garden vybuodovala před několika lety parta místních nadšenců v čele s australanem Chrisem Brownem ve snaze zmírnit devastaci moře místními rybáři, kteří zde často loví i trhavinami a jedovatými chemikáliemi. Záměr se vydařil a rybáři alespoň v těchto místech přestali lovit zakázanými metodami. Navíc tato zvláštnost přitahuje i větší množství potápěčů i do tohoto jinak zapadlého koutu Bali. Celý chrám sestává z 24 sochařských artefaktů vytesaných do lávového kamene včetně posvátné brány Candi Bentar a soch různých budhů. Hlavní část chrámu se nachází na písčném platu u skalní stěny v hloubce 30 metrů pod hladinou a další část pak v 15 metrech v korálové zahradě.

CANDI BENTAR - dělená brána vypadá jako architektonický objekt rozříznutý přesně v polovině na dvě stejné části. Vyřezávání, obvykle do lávového kamene, se provádí tak, že jedna strana brány je přesným odzrcadlením druhé strany. Tyto brány různých velikostí jsou neodmyslitelnou součástí všech chrámů na Bali, mnohdy i vstupů do obydlí i celých měst a osad. Potkáte je zde na každém kroku, nesmí proto chybět ani v podmořském chrámu.

CHRIS BROWN

Autorem a realizátorem projektu „Tempel garden“ je Australan Chris Brown majitel potápěčské základny Reef Seen Aquatics Dive Centre v městečku Pemuteran na východě Bali který zde žije již mnoho let. “Po získání grantu jsme začali okamžitě pracovat, rozmístili po dně nějaké sochy a začali budovat podmořský chrám” říká Chris a pokračuje: “Stálo nás to hodně úsilí, museli jsme překonat některé potíže, jako například podepřít lávový vchod tak, abychom zamezili parmicím podhrabávat vstupní bránu. Jinakby se to začalo propadat. Museli jsme se k tomu několikrát vracet a nakonec vybudovat silnější a větší základy a obložit je kameny tak, aby se k nim parmice nedostaly. Teď bojujeme s obrůstáním korály. Když bychom to úplně nechali napospas moři, za chvíli by přes korál nebylo vidět vůbec nic. Takže se snažíme najít rovnováhu mezi tím, kolik toho očistíme a kolik tam toho korálu necháme. Snažíme se čistit zatím jenom tváře soch a některé jejich části, tak aby bylo poznat, o jakou sochu se jedná. Já doufám, že se z Chrámové zahrady stane vyhledávaná a oblíbená potápěčská destinace tady

na Bali a že to přitáhne návštěvníky. Tím posílíme místní ekonomiku a podpoříme místní lidi. Pro nás totiž pracují pouze místní. Práci nabízíme pouze místním a zacvičujeme jen místní obyvatele, abychom udrželi investice tady.” (Více obsáhlá reportáž v časopisu Oceán)